

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (8 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस आठवा :

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
सेतू अभ्यास
(Bridge Course)
शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२
राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

✚ ब्रीज कोर्ससोबत चालू इयत्तेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट. (वापरणे सक्ती नाही)
खालील चित्रवर्णन वाचा व समजून घ्या.

२.

बंडूची इजार

ट्रेस्ट
सोडवा

सगळेजण आश्चर्याने पाहतात.

चौघेही खळखळून हसतात.

✚ सूचनेनुसार कृती करा.

2. संख्याज्ञान

टैम्ट
मोडवा

उदाहरणसंग्रह 4

1. खालील संख्या वाचा व अक्षरांत लिहा.

(1) 25,79,899	(2) 30,70,506	(3) 45,71,504	(4) 21,09,900
(5) 43,07,854	(6) 50,00,000	(7) 60,00,010	(8) 70,00,100
(9) 80,01,000	(10) 90,10,000	(11) 91,00,000	(12) 99,99,999

2. काही जिल्ह्यांतील महिला सहकारी पतपेढ्यांतील ठेवी खाली दिल्या आहेत. त्या संख्या वाचा.

पुणे : ₹ 94,29,408 नाशिक : ₹ 61,07,187 नागपूर : ₹ 46,53,570 अहमदनगर : ₹ 45,43,159
औरंगाबाद : ₹ 37,01,282 यवतमाळ : ₹ 27,72,348 सिंधुदुर्ग : ₹ 58,49,651

□ संख्येचे विस्तारित रूप व अंकांची स्थानिक किंमत

ताई : 27,65,043 या संख्येतील प्रत्येक अंकाची स्थानिक किंमत पाहा.

अंक	2	7	6	5	0	4	3
स्थान	दशलक्ष	लक्ष	दशहजार	हजार	शतक	दशक	एकक
अंकाची स्थानिक किंमत	20,00,000	7,00,000	60,000	5,000	0	40	3

हमीद : अंकांच्या स्थानिक किमती बेरजेच्या रूपात लिहिल्या, की संख्येचे विस्तारित रूप मिळते.

27,65,043 या संख्येचे विस्तारित रूप

$20,00,000 + 7,00,000 + 60,000 + 5,000 + 0 + 40 + 3$ हे येते.

ताई : आता 95,04,506 चे विस्तारित रूप काय येईल सांगा बरं !

सोनी : $90,00,000 + 5,00,000 + 0 + 4,000 + 500 + 0 + 6$ असे विस्तारित रूप येईल.

ताई : शाबास ! हेच विस्तारित रूप $90,00,000 + 5,00,000 + 4,000 + 500 + 6$ असेही लिहिता येईल. हे पाहा मी आता विस्तारित रूप देते त्यावरून संख्या लिहा.

$4,00,000 + 90,000 + 200$

आशा : येथे संख्येच्या लक्षस्थानी 4, दशहजारस्थानी 9, हजारस्थानी काही नाही म्हणून 0, शतकस्थानी 2, दशक व एककस्थानी काही नाही म्हणून 0 लिहू, म्हणून ती संख्या 4,90,200 आहे.

ताई : 59,30,478 या संख्येत अधोरेखित अंकाची स्थानिक किंमत सांगा.

सोनी : येथे अधोरेखित अंक 5 आहे. हा अंक दशलक्षस्थानी आहे, म्हणून त्याची स्थानिक किंमत 5 दशलक्ष म्हणजेच 50 लक्ष.

Follow the instructions.

2. Number Work

Problem Set 4

1. Read the numbers and write them in words.

(1) 25,79,899	(2) 30,70,506	(3) 45,71,504	(4) 21,09,900
(5) 43,07,854	(6) 50,00,000	(7) 60,00,010	(8) 70,00,100
(9) 80,01,000	(10) 90,10,000	(11) 91,00,000	(12) 99,99,999

2. Given below are the deposits made in the Women's Co-operative Credit Societies of some districts. Read those figures.

Pune : ₹ 94,29,408	Nashik : ₹ 61,07,187	Nagpur : ₹ 46,53,570
Ahmadnagar : ₹ 45,43,159	Aurangabad : ₹ 37,01,282	Yavatmal : ₹ 27,72,348
	Sindhudurg : ₹ 58,49,651	

The expanded form of a number and the place value of digits

Teacher : Look at the place value of each of the digits in the number 27,65,043.

Digit	2	7	6	5	0	4	3
Place	Ten Lakhs	Lakhs	Ten Thousands	Thousands	Hundreds	Tens	Units
Place Value	20,00,000	7,00,000	60,000	5,000	0	40	3

Hamid : When we write the place values of the digits as an addition, we get the expanded form of the number. So, the expanded form of the number 27,65,043 is $20,00,000 + 7,00,000 + 60,000 + 5,000 + 0 + 40 + 3$.

Teacher : Now tell me the expanded form of 95,04,506.

Soni : $90,00,000 + 5,00,000 + 0 + 4,000 + 500 + 0 + 6$.

Teacher : Good! It can also be written as $90,00,000 + 5,00,000 + 4,000 + 500 + 6$.
Now write the number from the expanded form that I give you.
 $4,00,000 + 90,000 + 200$

Asha : Here, we have 4 in the lakhs place, 9 in the ten thousands place and 2 in the hundreds place. There are no digits in the ten thousands place and in the tens and units places. Hence, we write 0 in those places. Therefore, the number is 4,90,200.

Teacher : Tell me the place value of the underlined digit in the number 59,30,478.

Soni : The underlined digit is 5. The digit is in the ten lakhs place. Hence, its place value is 50,00,000 or fifty lakhs.

✚ look , listen and enact.

1. Listen carefully and note down in figures, the four numbers in the story.

लक्षपूर्वक ऐका आणि गोष्टीत येणाऱ्या चार संख्या (इंग्रजी) अंकांत लिहा. 02

The Golden Feather

One day, the Queen was taking a walk in her garden, when she found a big, beautiful golden feather.

Then she met a little man. He said, "If you give me that feather, I will give you three big diamonds." "Sorry!" said the Queen.

Then she met an old woman. The old woman said, "If you give me that feather, I will give you a necklace of twenty-one pearls." "Sorry!" said the Queen.

Then she met the King. The King said, "If you give me that feather, I will give you ninety-nine gold coins." "Sorry!" said the Queen.

Then she met the little prince. He said, "Oh, Mamma! What a bright beautiful feather!" "Take it, my dear," said the Queen. "Keep it safe."

2. Listen to the story again and note down the words that begin with 'w'.

गोष्ट पुन्हा ऐका आणि त्यातील 'w' ने सुरु होणारे शब्द लिहा. 02

1. व 2. या कृती लक्षपूर्वक ऐकण्यासाठी आहेत. गोष्ट ऐकताना मुलांना पुस्तकं बंद ठेवायला सांगावे. काही काळाने गोष्ट पुन्हा ऐकवून 'w' ऐवजी इतर अक्षरांनी - उदा., q, k, i - सुरु होणारे शब्द लिहिण्यास सांगता येईल.

पाठ वाचा व समजून घ्या.

२. पृथ्वीचे फिरणे

टैम्ट
मोडवा

परिवलन

करून पहा.

एक भोवरा घ्या. तो फिरवून त्याचे निरीक्षण करा.

भोवरा स्वतःभोवती फिरतो. स्वतःभोवती फिरणारी कोणतीही वस्तू प्रत्यक्षात एका अदृश्य रेषेभोवती फिरत असते. वस्तूच्या स्वतःभोवती फिरण्याला 'परिवलन' म्हणतात, तर ती वस्तू ज्या अदृश्य रेषेभोवती फिरते तिला त्या वस्तूच्या परिवलनाचा 'अक्ष' किंवा 'आस' म्हणतात.

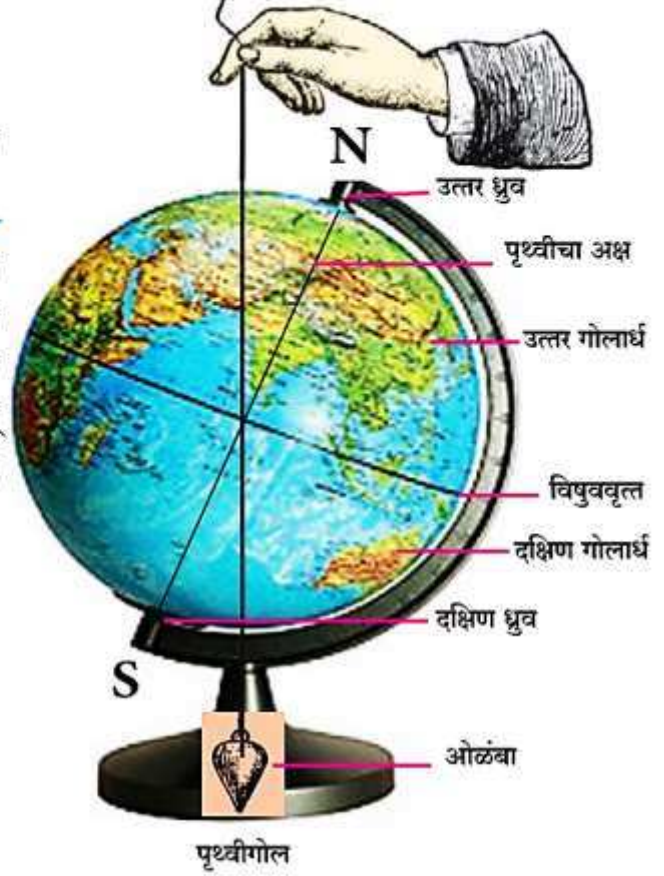
पृथ्वीचे परिवलन

करून पहा.

एक पृथ्वीगोल घ्या. तो फिरवून पहा. तो कोणत्या रेषेभोवती परिवलन करतो ते पहा. आता एक ओळंबा घेऊन चित्रात दाखवल्याप्रमाणे पृथ्वीगोलाजवळ धरा. (ओळंबा उपलब्ध नसल्यास खोडरबरला दोरा बांधून ओळंबा तयार करा.)

ओळंबा आणि पृथ्वीचा अक्ष या दोन रेषा एकमेकांशी कोन करतात हे तुमच्या लक्षात येईल, म्हणजेच पृथ्वीचा अक्ष कललेला आहे. अशा

अक्ष कललेल्या स्थितीमध्येच पृथ्वी परिवलन करत असते. चित्रात पृथ्वीचा अक्ष NS या रेषेने दाखवला आहे. ही रेषा पृथ्वीच्या मध्यबिंदूतून जाते. N व S या बिंदूंना पृथ्वीचे ध्रुव म्हणतात. N हा पृथ्वीचा उत्तर ध्रुव आहे, तर S हा पृथ्वीचा दक्षिण ध्रुव आहे.

उत्तर आणि दक्षिण ध्रुवांच्या मध्यावर पृथ्वीच्या पृष्ठभागावर एक वर्तुळ काढल्यास पृथ्वीचे दोन समान भाग होतात. पृथ्वीवरील या काल्पनिक वर्तुळाला 'विषुववृत्त' म्हणतात. वरील पृथ्वीगोल पहा. विषुववृत्तामुळे होणाऱ्या पृथ्वीच्या दोन समान भागांना उत्तर गोलार्ध आणि दक्षिण गोलार्ध म्हणतात.

उजळणी - पाठ वाचा व स्वाध्याय सोडवा. १. इतिहास म्हणजे काय ?

टिप्ट
सोडवा

प्राचीन वस्तू, वास्तू, शिल्पे, भांडी, नाणी, कोरीव लेख, ताम्रपट, ग्रंथ, हस्तलिखिते, लोकांच्या स्मरणात असलेल्या कथा-कहाण्या, लोकगीते इत्यादींना 'इतिहासाची साधने' असे म्हणतात. या साधनांचे भौतिक, लिखित आणि मौखिक असे तीन प्रकार असतात. भूतकाळात नेमके काय आणि कसे घडले, याचा शोध घेण्यासाठी या साधनांमधून मिळणाऱ्या पुराव्यांच्या खरेखोटेपणाची कसून तपासणी केली जाते. कसोटीला उतरलेल्या पुराव्यांच्या आधारे भूतकाळातील घटना क्रमवार जुळवून इतिहासाची मांडणी केली जाते. ही शास्त्रीय पद्धत होय.

१.३ इतिहास आणि आपण

शास्त्रांच्या अभ्यासामुळे आपल्याला अनेक प्रश्नांची उत्तरे मिळतात. उदा., पर्यावरणशास्त्र. पर्यावरणशास्त्र ज्याप्रमाणे पर्यावरणाची हानी, प्रदूषण यांसारखे प्रश्न आणि त्यांवरचे उपाय यांचा अभ्यास करते, त्याप्रमाणे प्रत्येक शास्त्र आपापल्या विषयांचा अभ्यास करते. इतिहास भूतकाळातील घटनांचा अभ्यास करतो.

माणसाच्या व्यक्तिगत किंवा सामूहिक कृतींच्या परिणामांतून मानवी समाजाच्या प्रगतीसाठी पोषक किंवा हानिकारक वातावरण निर्माण होत असते. त्याचा परिणाम आपल्या दैनंदिन जीवनावर होत असतो. उदा., एखाद्या गावातील लोक एकजुटीने, एकमेकांच्या साहाय्याने जेव्हा सगळी कामे पार पाडतात, तेव्हा गावाचा विकास उत्तम रीतीने होतो. परंतु गावातील लोकांमध्ये काही कारणाने एकजूट झाली नाही, तर मात्र गावाच्या विकासात अडथळे निर्माण होतात.

भूतकाळातील मानवी समाजाचे विचार, कृती आणि कृतींचे परिणाम यांचा शोध घेऊन अनेक प्रश्नांची उत्तरे इतिहास शोधतो. इतिहासाच्या अभ्यासामुळे मानवी समाजाच्या प्रगतीसाठी इष्ट काय, अनिष्ट काय, यांचा अभ्यास करणे शक्य होते. वर्तमानकाळात आपण कसे वागल्याने भविष्यकाळ चांगल्या प्रकारे घडवता येईल, हेही इतिहासाच्या अभ्यासातून समजते.

भूतकाळात होऊन गेलेल्या थोर व्यक्तींच्या चरित्रांतून स्फूर्ती आणि प्रेरणा मिळवून देण्याचे कार्यही इतिहास करतो. इतिहासामुळे आपली आणि इतर संस्कृती यांच्यात झालेली देवाणघेवाण आणि मानवी संस्कृतीच्या विकासाची वाटचाल समजते. तसेच, माणसांच्या जीवनपद्धतीत कसे बदल होत गेले, हेसुद्धा समजून घेता येते.

प्रत्येक गावाचा, जिल्ह्याचा, राज्याचा, देशाचा स्वतंत्र इतिहास असतो. तसेच, पृथ्वी, पृथ्वीवरील डोंगर, जलाशय, प्राणिसृष्टी, माणूस या सर्वांचा स्वतंत्र इतिहास आहे.

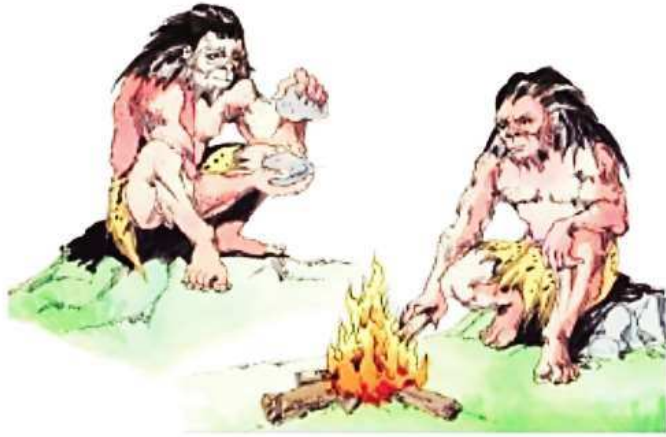
प्रत्येक शास्त्राचाही स्वतःचा इतिहास असतो. त्याच्या आधारे मानवी संस्कृतीत महत्त्वाचे बदल घडवून आणणाऱ्या अनेक शास्त्रीय शोधांची आणि ते शोध लावणाऱ्या शास्त्रज्ञांची माहिती आपल्याला मिळते.

१.४ भूतकाळ आणि भविष्यकाळ

भूतकाळ, वर्तमानकाळ आणि भविष्यकाळ हे विविध घटनांच्या अखंड साखळीने जोडलेले असतात. उदा., स्वातंत्र्य मिळवण्यासाठी भारतीयांनी इंग्रज सरकारविरुद्ध लढा दिला, ही एक ऐतिहासिक कृती आहे. त्यामुळे

१५ ऑगस्ट १९४७ रोजी भारत देश स्वतंत्र झाला. असे म्हणता येईल, की स्वातंत्र्यप्राप्ती ही घटना स्वातंत्र्यलढा या कृतीचा परिणाम आहे.

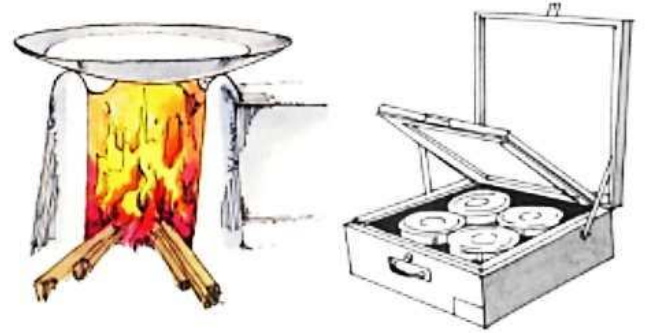
आपल्या आसपास घडणाऱ्या अनेक घटना अशा पद्धतीने आपण पूर्वी केलेल्या कृतींशी जोडलेल्या असतात. त्यामुळे आपल्याला हेही कळते, की पूर्वी केलेल्या म्हणजे भूतकाळातील कृतींवर भविष्यकाळ अवलंबून असतो. इतिहासाच्या अभ्यासातून आपण हे शिकतो. उदा., फार पूर्वीच्या काळी मानवाने आसपासच्या परिसरात उपलब्ध असलेल्या साहित्यातून हत्यारे निर्माण करण्याची कला आत्मसात केली. अग्नीचा वापर कसा करावा, हे शिकून घेतले.

भूतकाळातील शोध आणि तंत्रज्ञान

त्याने पुढे चाकाचा शोध लावला.

पुढच्या पिढ्यांनी अशा गोष्टींमध्ये भर घातली. मानवाच्या शारीरिक आणि बौद्धिक विकासाच्या जोडीनेच तंत्रज्ञानही विकसित होत गेले. ही प्रक्रिया अजूनही अखंडपणे सुरूच आहे. भूतकाळातील शोधांच्या आधारानेच पुढचे नवनवीन शोध लावणे शक्य असते.

वर्तमानकाळातील शोध आणि तंत्रज्ञान

स्वाध्याय

१. रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.

(अ) भूतकाळात घडलेल्या घटना समजून घेण्याच्या शास्त्राला ----- म्हणतात.

(आ) इतिहास केवळ ----- च्या आधारे लिहिला जात नाही.

२. प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

(अ) शास्त्रीय पद्धत म्हणजे काय ?

(आ) स्वातंत्र्यप्राप्ती ही घटना कोणत्या कृतीचा परिणाम आहे ?

(इ) इतिहासाच्या अभ्यासामुळे कोणती गोष्ट शक्य होते ?

३. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(अ) इतिहास हे शास्त्र आहे असे का म्हटले जाते ?

(आ) गावाच्या विकासात अडथळे कसे निर्माण होतात ?

● सुनो और गाओ :

रियाज करो ।

व्हिडिओ
पहा

२. बूँदें

टेस्ट
मोडवा

रिमझिम-रिमझिम गातीं बूँदें,
धरती पर हैं आतीं बूँदें ।

खेतों, बागों, मैदानों में,
हरियाली फैलातीं बूँदें ।

धरती से नालों, नदियों में,
सागर में मिल जातीं बूँदें ।

गरमी से तपते लोगों को,
शीतलता पहुँचातीं बूँदें ।

मेंढक, मोर, पपीहे, कोयल,
सबका मन हरषातीं बूँदें ।

पुरवाई के रथ पर चढ़कर,
इठलातीं, मुसकातीं बूँदें ।

- रोहिताश्वअस्थाना

१. कविता में आए हुए लयात्मक शब्दों को ढूँढ़कर सुनाओ ।

२. बूँदें क्या-क्या करती हैं, बताओ ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)